

УДК 796.386

Лілія ГЕРИЧ, Андрій СОВА, Світлана КОВАЛЬЧУК

Становлення та розвиток настільного тенісу як олімпійського виду спорту

*Львівський державний університет фізичної культури
(м. Львів)*

Анотація. Розкрито основні історичні відомості становлення та розвитку настільного тенісу як виду спорту. Також визначено країни-фаворити та висвітлено результати українських тенісистів на Іграх Олімпіад.

Ключові слова: настільний теніс, Ігри Олімпіад.

Постановка проблеми. Настільний теніс був включений в програму Олімпійських ігор 1988 року рішенням МОК. Сьогодні маємо майже тридцятилітню історію проведення турнірів з настільного тенісу в програмах Ігор Олімпіад. За цей час в українській та закордонній історіографії спеціальних робіт, присвячених становленню і розвитку настільного тенісу як олімпійського виду спорту, немає. У роботах українських та іноземних фахівців В. Ю. Марусина, Г. Барчукової, В. М. Богушаса, О. В. Магиціна, В. С. Іванова та інших розглянуто, передусім, проблеми техніко-тактичних дій тенісистів та теоретико-методичні аспекти підготовки спортсменів у настільному тенісі [1, 2, 3, 4]. Натомість не проаналізовано результати країн-призерів Ігор Олімпіад з настільного тенісу з 1988 по 2012 роки, не визначено рейтингової таблиці країн-фаворитів та не проаналізовано результати виступів Національної збірної України з настільного тенісу на Іграх Олімпіад.

Мета роботи полягає в дослідженні становлення та розвитку настільного тенісу як олімпійського виду спорту

Завдання дослідження:

1. Висвітлити основні історичні відомості процесу становлення та розвитку настільного тенісу як виду спорту.
2. Визначити рейтингову шкалу країн-фаворитів за критерієм результативності виступів на Іграх Олімпіад.

3. Проаналізувати результати українських тенісистів на Іграх Олімпіад.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення літературних джерел; теоретична інтерпретація та пояснення; метод історичних аналогій; елементи математичної статистики.

Результати дослідження. Хоча витоки настільного тенісу можна шукати і в Європі, і в Азії, і в Росії, проте саме Англія офіційно вважається його батьківщиною. Також є відомості, що настільний теніс своїм народженням зобов'язаний дощовій англійській погоді – гру з майданчика перенесли в приміщення. Спочатку грали на підлозі, пізніше гру перенесли на два столи, які були розміщені на деякій відстані один від одного. Через якийсь час столи зсунули і натягнули між ними сітку. Поступово настільний теніс став не просто салонною розвагою, а спортивною грою.

Перші документи про правила гри були надруковані в каталогах в 1834 році Ф. Аерса в Лондоні під назвою «Miniature Indoor Lawn Tennis Game». А в британських каталогах спортивного інвентарю в 1880–1890 роках були запропоновані комплекти нової гри. І тільки 1891 року Чарльз Бейкстер та Джон Джакек узаконили народження настільного тенісу. Назва «пінг-понг» пішла від звука удару м'яча об стіл і ракетку.

Потужний поштовх розвитку настільного тенісу приніс випадок англійського інженера **Джеймса Гібса (1894 р.)**. Він ввів у гру цілудний м'яч, легкий і пружний. Стали застосовувати і нові матеріали для обклеювання ігрової поверхні: пергамент, шкіру, велюр тощо. Автором таких модифікацій можна вважати англійця **Едвіна Гуда**. Саме він 1902 року обклеїв свою ракетку гумою, що дозволило «закручувати» м'яч.

В Англії пінг-понг як спорт визнали ще на початку 1900 року, коли були проведені перші офіційні змагання. Потім 1901 року офіційний турнір відбувся в Індії. Його можна вважати першим міжнародним змаганням. Переміг один із найкращих гравців того часу індійський спортсмен Нандо.

З 1904 до 1920 року популярність настільного тенісу в Європі й Америці зростає через появу нових видів спорту та Першу сві-

тову війну. У 1921 р. чемпіон Англії 1904 року П. Бомфібельд та трое його товаришів П. Пейп, А. Карріс та П. Уорден створили Всеанглійську асоціацію настільного тенісу. У 1922 році відбулася стандартизація правил гри.

У 1926 році засновано Міжнародну федерацію настільного тенісу (ITTF).

З 1951 року пайкращі результати показують представники азіатських країн (Японія, Корея, Китай).

З 1952 року з першості світу в Бомбеї почалася нова епоха настільного тенісу, пов'язана з виходом на міжнародну арену японських спортсменів. Японці ввели не тільки новий вид покриття ракетки, але й своєрідний хват. У Бомбеї чемпіоном світу серед чоловіків став Сато. Чоловічі парні змагання виграли Фудзі і Хаясі. У жіпочих парних змаганнях – Нарахара і Нісімура.

З 1954 до 1957 року гідний опір японським тенісистам робили тільки представники жіночої команди Румунії.

Чемпіонати світу з настільного тенісу почали проводити щороку, починаючи з 1926 (за винятком 1940–1946 років), а з 1957 року – раз на два роки. Чемпіонати Європи проводять з 1958 року.

Настільний теніс увійшов в програму Олімпійських Ігор 1988 року (Сеул, Південна Корея).

Проаналізувавши результати, ми виявили, що країною-фаворитом на Олімпійських іграх з настільного тенісу є Китай. У період з 1988 по 2012 роки Китай очолює рейтингову таблицю країн-переможців, завоювавши 24 золотих, 15 срібних та 8 бронзових медалей. Корея перебуває на другому місці, завоювавши 3 золотих, 3 срібних і 5 бронзових медалей, та на третьому місці розмістилася Швеція, отримавши по одній золотій, срібній та бронзовій медалі. Дальше список продовжує Німеччина, виборовши 3 срібних та 2 бронзові медалі. Франція, Тайвань та Югославія вибороли по 1 срібній та по 1 бронзовій медалі. Країни КНДР, Японія та Гонконг завоювали по 1 срібній медалі, та 1 бронзову медаль виборола Данія.

Українські тенісисти почали брати участь в Олімпійських іграх з 1996 року, проте інформації про їх успіхи до 2008 року знайти не вдалося. На Олімпіаді 2008 року в Пекіні Україну в настільному тенісі

представили трое спортсменів. Серед чоловіків в одиночному розряді Коу Лей віддав перемогу в участю з Республіки Конго з рахунком 1:4 і не пройшов кваліфікації. Серед жінок ситуація виявилася трохи кращою – Маргарита Песоцька та Сорочипська Тетяна пройшли кваліфікацію, проте програли в першому раунді. На Іграх Олімпіади 2012 року в Лондоні Олександр Дідух програв у 2 раунді, проте зайняв 33 місце в одиночному чоловічому розряді, Жмуденко Ярослав потерпів поразку в 1 раунді та зайняв 65 місце. Успішність наших дівчат-тенісистів трохи краща: Маргарита Песоцька дійшла до 3 раунду і їй було присуджено 17 місце, а Тетяна Біленко програла в 2 раунді та зайняла 33 місце в рейтинговій таблиці.

На сайті Олімпійського комітету України станом на 26. 05. 2016 є представлений список спортсменів, які вибороти ліцензії на право участі в Іграх XXI Олімпіади в Ріо-де-Жанейро-2016. Україну з настільного тенісу представлятимуть серед чоловіків Коу Лей, а серед жінок Біленко Тетяна та Песоцька Маргарита.

Висновки. У тезах висвітлено основні історичні відомості процесу становлення та розвитку настільного тенісу як виду спорту. І ми бачимо, що настільний теніс пройшов довгий і нелегкий шлях, перш, ніж стати олімпійським видом спорту.

Отже, на сьогодні країнами-фаворитами на Іграх Олімпіад є країни Азії, а саме Китай та Південна Корея і на третьому місці розмістилась Швеція.

Щодо українських спортсменів, які виступали на Іграх Олімпіад, ми можемо сказати, що результати не дуже втішні, але слід зауважити що на Іграх 2008 року в Пекіні українські спортсмени дійшли лише до першого раунду (жінки), а чоловіки не пройшли відбіркового туру; однак вже на Іграх Олімпіади 2012 року в Лондоні зайняли 33 та 65 місця серед чоловіків і 17 та 33 місця серед жінок. Що свідчить про успішну тенденцію виступів наших спортсменів з настільного тенісу на Олімпійських іграх.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барчукова Г. В. Теория и методика настольного тенниса : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Г. В. Барчукова, В. М. Богу-

пас, О. В. Матыцин ; под ред. Г. В. Барчуковой. – Москва : Академия, 2006. – 528 с.

2. Иванов В. С. Теннис на столе. От новичка до чемпиона мира – 3-е, перераб., изд. / В. С. Иванов. – Москва : Физкультура и спорт, 1970. – 159 с.

3. Лян Чжо-Хуэй. Настольный теннис : учеб. пособие / Лян Чжо-Хуэй ; пер. с кит. – Москва : Физкультура и спорт, 1960. – 223 с.

4. Марусин В. Ю. Настільний теніс для всіх : навч. посіб. / В. Ю. Марусин. – Київ : Здоров'я, 1991. – 109 с.

5. Міжнародна федерація настільного тенісу (ІТТФ). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ittf.com/_front_page/ittf.asp?category=General.